

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
ŞƏHƏRSALMA VƏ TİKİNTİYƏ DAİR NORMATİV SƏNƏDLƏR SİSTEMİ**

AzDTN 2.7-3
FƏRDİ YAŞAYIŞ EVLƏRİ
LAYİHƏLƏNDİRMƏ NORMALARI

RƏSMİ NƏŞR

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT ŞƏHƏRSALMA VƏ ARXİTEKTURA KOMİTƏSİ**

BAKİ-2023

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
ŞƏHƏRSALMA VƏ TİKİNTİYƏ DAİR NORMATİV SƏNƏDLƏR SİSTEMİ

AzDTN 2.7-3
FƏRDİ YAŞAYIŞ EVLƏRİ
LAYİHƏLƏNDİRMƏ NORMALARI

RƏSMİ NƏŞR

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT ŞƏHƏRSALMA VƏ ARXİTEKTURA KOMİTƏSİ

BAKİ-2023

AzDTN 2.7-3 Fərdi yaşayış evləri. Layihələndirmə normaları” (Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi-Bakı, 2023-cü il, 12 səhifə)

İşləyib: *Azərbaycan İnşaat və Memarlıq Elmi-Tədqiqat İnstitutu*

Təsdiqə hazırlayıb və təqdim edib: *Texniki normalar, elm və layihəçilərlə iş şöbəsi*

Təsdiq edilib: *Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin Kollegiyasının 2023-cü il 21 noyabr tarixli 3-35/3-2-6/2023 nömrəli qərarı ilə*

Qüvvəyə minib: *06 dekabr 2023-cü il tarixdən*

Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi: *15202311235326*

İlk dəfə qəbul edilir

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
ŞƏHƏRSALMA VƏ TİKİNTİYƏ DAİR NORMATİV SƏNƏDLƏR SİSTEMİ

FƏRDİ YAŞAYIŞ EVLƏRİ. LAYİHƏLƏNDİRMƏ NORMALARI

1. Tətbiq sahəsi

1.1. Bu normalar fərdi yaşayış evlərinin layihələndirilməsi, tikintisi və təhlükəsiz istismarına dair əsas tələbləri tənzimləyir.

1.2. Bu normaların tələbləri fərdi yaşayış evlərinin daxilində, bitişik və ya həyətyanı sahəsində yerləşdirilən yardımçı tikililərə də şamil olunur.

2. Normativ istinadlar

Bu normalarda aşağıda göstərilən normativ sənədlərə istinad edilmişdir:

Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsi;

Azərbaycan Respublikasının Mənzil Məcəlləsi;

Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsi;

“Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu;

“Sanitariya-epidemioloji sağlamlıq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu;

“Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu;

“Ətraf mühitə və insan sağlamlığına mənfi təsir göstərən vibrasiya və səs-küy çirklənmələri normaları” (Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 08.07.2008-ci il tarixli 796 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir);

“Elektrik qurğularının quraşdırılması Qaydası” (Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 11.02.2020-ci il tarixli 40 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir);

“Ara məsafəsi ilə bağlı müfəssəl Qaydalar” (Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 11.03.2014-ci il tarixli 72 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir);

“Ərazilərin zonalaşdırılması, tikintinin növü və miqyası ilə bağlı müfəssəl qaydalar” (Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 21.02.2014-cü il tarixli 51 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir);

“Şəhərlər və digər yaşayış məntəqələri ərazisinin sanitariya qaydalarına, gigiyena və ekoloji normativlərə uyğun olaraq təmizlənməsi, məişət tullantılarının müvəqqəti saxlanması, müntəzəm daşınması və zərərsizləşdirilməsi Qaydaları” (Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 21.04.2005-ci il 74 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir);

“Qaz təchizatında mühafizə zonaları və təhlükəsizlik tədbirləri Qaydaları” (Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 21.06.1999-cu il tarixli 103 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir);

“Tikinti obyektinin sahəsinin və həcmnin hesablanması qaydaları” (Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin Kollegiyasının 04.12.2012-ci il tarixli 07 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir);

AzDTN 2.1-1	Yüklər və təsirlər. Layihələndirmə normaları;
AzDTN 2.3-1	Seysmik rayonlarda tikinti;
AzDTN 2.6-1*	Dövlət Şəhərsalma Norma və Qaydaları. Şəhər, qəsəbə və kənd yaşayış məskənlərinin planlaşdırılması və tikilib abadlaşdırılması;
AzDTN 2.12-1	Qazanxana qurğuları. Layihələndirmə normaları;

AzDTN 2.12-2	İsitmə, ventilyasiya, havanın kondisiyalaşdırılması. Layihələndirmə normaları;
AzDTN 2.12-4	Binaların istilik mühafizəsi. Layihələndirmə normaları;
AzDTN 2.12-6	Avadanlıqların və boru kəmərlərinin istilik izolyasiyası. Layihələndirmə normaları;
AzDTN 2.13-1*	Qaz təchizatı. Layihələndirmə normaları;
AzDTN 2.15-1	Bina və qurğuların qrunnt əsasları;
AzDTN 2.15-2	Svay bünövrələr. Layihələndirmə normaları;
AzDTN 2.16-1	Beton və dəmir-beton konstruksiyalar. Layihələndirmə normaları;
AzDTN 2.17-1	Daş və armaturlanmış daş konstruksiyalar. Layihələndirmə normaları;
AzDTN 2.18-1	Polad konstruksiyalar. Layihələndirmə normaları;
AzDTN 2.19-1	Ağac konstruksiyalar. Layihələndirmə normaları;
AzDTN 2.22-1	Dam örtükləri. Layihələndirmə normaları;
DTN 2.02-01-97	Bina və qurğuların yanğın təhlükəsizliyi;
DTN 2.03-02-2002	Ərazi, bina və qurğuların təhlükəli geoloji proseslərdən mühəndis mühafizəsi. Əsas müddəalar;
DTN 2.04-03-2005	Səs-küydən mühafizə;
DTN 2.04-05-95	Təbii və süni işıqlandırma;
TN və Q 2.01.09-91	İşlənmiş ərazilərdə və batan qruntlarda bina və qurğular;
TN və Q 2.03.11-85	İnşaat konstruksiyalarının korroziyadan mühafizəsi;
TN və Q 2.08.02-89*	İctimai binalar və qurğular;
STN 62-91*	Əlillərin və məhdud hərəkət imkanlı əhali qruplarının ehtiyacları nəzərə alınmaqla həyat fəaliyyəti mühitinin layihələndirilməsi;
DÜİST 27751-2014	İnşaat konstruksiyalarının və əsaslarının etibarlılığı;
DÜİST 30494-2011	Yaşayış və ictimai binaları. Otaqlarda olan mikroiklimin parametrləri;
DÜİST 30244 - 94	Tikinti materialları. Yanmaya qarşı sınaq metodları.

Qeyd: Mətnə göstərilən işarələnmələr aşağıdakı kimi oxunur:

TN və Q – Tikinti Norma və Qaydaları;

DTN – Dövlətlərarası Tikinti Normaları;

STN - Sahə Tikinti Normaları;

DÜİST – Dövlət Ümumittifaq Standartı (1991-ci ildən sonra dövlətlərarası standart).

Y3 - normal yanar tikinti materialları və Y4 - güclü yanar tikinti materialları.

3. Əsas anlayışlar

Bu normalarda aşağıdakı əsas anlayışlardan istifadə olunur:

balkon – fasadın divar səthindən çıxan, məhəccərlə hüdudlanmış meydança;

eyvan – binaya bitişik və ya içərisində tikilmiş, isidilməyən, açıq və ya şüşələnmiş yerləşgə;

fərdi yaşayış evi – yərüstü mərtəbələrini sayı 3-dən çox olmayan, otaqlardan, həmçinin məişət və digər ehtiyaclarının ödənilməsi üçün nəzərdə tutulan yardımçı sahələrdən ibarət, bir ailənin yaşaması üçün nəzərdə tutulan yaşayış evi;

otaq – fərdi yaşayış evinin bilavasitə yaşamaq üçün nəzərdə tutulmuş ayrıca hissəsi;

lociya – xarici məkana açıq, üç tərəfdən divarla bağlanmış (künc hissədə iki tərəfdən), dərinliyi otaqların təbii işıqlandırılması tələblərinə uyğun, döşəməsi otağın döşəməsinin davamı olan xarici divara bitişik sahə;

dəhliz – fərdi yaşayış evində girişlə (və ya soyuq tamburla) bitişik yerləşən, yaşayış otaqlarına (otağa) və ya yardımçı sahələrə keçid funksiyası daşıyan yardımçı yerləşgə;

yardımçı tikililər - fərdi yaşayış evinin sakinlərinin təsərrüfat-məişət ehtiyaclarının ödənilməsi məqsədilə nəzərdə tutulan tikililər (qaraj, anbar, talvar, yay mətbəxi, su quyusu, hovuz, istixana və s);

həyətianı torpaq sahəsi – fərdi yaşayış evinə bitişik və ona bilavasitə çıxışı olan torpaq sahəsi;

terras – fərdi yaşayış evinə bitişik məhəccərlə hüdudlanmış açıq meydança və ya aşağı mərtəbənini damında yerləşdirilmiş meydança;

çardaq – sonuncu mərtəbə örtüyü ilə evin dam örtüyü və sonuncu mərtəbə örtüyündən yuxarıda olan xarici divarlar arasındakı məkən;

evin mərtəbəsi – evin mərtəbəarası örtüyün üstündən (və ya qrunut üzrə döşəmədən) yuxarıda yerləşən mərtəbəarası örtüyün (dam örtüyünün) üstünə qədər aralıqda olan hissəsi.

4. Ümumi müddəalar

4.1. Mülkiyyətində, icarəsində və ya istifadəsində olan torpaq sahəsində təyinatı üzrə yərüstü mərtəbələrini sayı 3-dən, hündürlüyü 12 metrdən (binanın hündürlüyü “0” səviyyəsindən, yəni birinci yərüstü mərtəbənini döşəməsinin üst hissəsindən sonuncu mərtəbənini örtüyünün alt hissəsindək (çardaqaltı döşəmənin alt hissəsi) və aşırımlarını uzunluğu 6 metrdən çox olmayan fərdi yaşayış evlərinin tikintisi üçün tikinti layihəsinin yalnız zirzəmilərin, mərtəbələrini, dam örtüklərinin planlarından, kəsiklərdən və fadadlardan ibarət memarlıq-planlaşdırma və tikinti ərazisinin baş planı bölmələrinin hazırlanması tələb olunur.

4.2. Fərdi yaşayış evinin tikintisi üçün ayrılan torpaq sahəsinin ölçüsü Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsinin 59-cu maddəsinə əsasən yerli şəraitdən asılı olaraq “Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 8-ci maddəsinə uyğun olaraq bələdiyyə tərəfindən müəyyən edilir.

Fərdi yaşayış evinin mövcud torpaq sahəsində əlavə fərdi yaşayış evinin tikintisi zərurəti yarandıqda, həmin torpaq sahəsi yerquruluşu işləri aparılaraq yaşayış məntəqələrində yanaşı sahələrdə tikinti aparılmasının əsas şərtləri təmin edilmək şərtilə hər bir fərdi yaşayış evinə aid edilən ayrı-ayrı hissələrə bölünməklə yerquruluşu layihələri mülkiyyətçilər tərəfindən təsdiq edilməlidir.

4.3. Şəhərlərdə fərdi yaşayış evlərin tikintisi təsdiq olunmuş ərazi planlaşdırma sənədləri əsasında yaşayış zonasının həyətianı torpaq sahələri olan fərdi yaşayış evlərinin zonasında həyata keçirilir.

4.4. Fərdi yaşayış evlərinin otaq sayı, tərkibi və ölçüləri, həmçinin onların mühəndis-kommunikasiya təminatı sistemi ilə təchizatı bu normalarının tələbləri nəzərə alınmaqla sifarişçi tərəfindən layihə tapşırığında müəyyən edilir.

4.5. Fərdi yaşayış evlərinin həyətianı sahəsinin tikinti əmsalı və tikinti sıxlığı əmsalı “Ərazilərin zonalaşdırılması, tikintinin növü və miqyası ilə bağlı müfəssəl qaydalar”a uyğun qəbul edilməlidir.

4.6. Fərdi yaşayış evləri yerli əhəmiyyətli küçələrin qırmızı xəttindən 3 m-dən, ümumşəhər və rayon əhəmiyyətli küçələrin qırmızı xəttindən isə 5 m-dən az olmayan məsafədə yerləşdirilməlidir. Yaşayış məntəqələrinin müfəssəl planlarının hazırlanması şəraitində mövcud şəhərsalma vəziyyəti nəzərə alınmaqla qeyd olunan məsafənin azaldılmasına və ya fərdi yaşayış evinin yerli əhəmiyyətli küçənin qırmızı xəttində yerləşdirilməsinə yanaşı sahələrdə tikinti aparılmasının əsas şərtləri təmin edilməklə yol verilir.

4.7. Fərdi yaşayış evlərində yaşayış otaqları və yardımçı sahələr - mətbəx (o cümlədən mətbəx-yemək otağı), dəhliz (holl), sanitariya qovşağı nəzərdə tutulmalıdır.

Bundan əlavə fərdi yaşayış evinin daxilində (o cümlədən kürsülük və zirzəmi mərtəbələrində) divarıçı dolabların, buxar hamamının və ya saunanın, həmçinin zirzəmisində, birinci mərtəbəsinin daxilində və ya ona bitişik qarajın yerləşdirilməsinə yol verilir.

Fərdi yaşayış evlərinin kürsülük və zirzəmi mərtəbələrində yaşayış otaqlarının yerləşdirilməsinə yol verilmir.

4.8. Sanitariya normaları və qaydalarına və yanğın təhlükəsizliyi normalarına riayət edilməklə evin həyətyanı sahəsində istilik və (və ya) elektrik təchizatı generatoru, bərk yanacaq anbarı, hovuz, sauna, yay mətbəxi, istixana, həmçinin layihə tapşırığı üzrə Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin 79-cu maddəsi ilə müəyyən edilən digər yardımçı tikililər də yerləşdirilə bilər.

Fərdi yaşayış evinin həyətyanı sahəsində (həmçinin birinci və kürsülük mərtəbələrində) ev sakinlərinin fərdi əmək fəaliyyəti ilə bağlı şəhərsalma və tikintiyə dair normativ sənədlərin, normativ hüquqi aktlarla təsdiq edilmiş sanitariya normaları və qaydalarına, ekoloji, yanğın təhlükəsizliyi və səs-küydən mühafizə normalarının tələblərinə riayət edilməklə ictimai təyinatlı obyektlərin (partlayış-yanğın təhlükəli maddə və materiallar olan mağazalar, tezalışan mayelər istifadə olunan məişət xidməti müəssisələri, ixtisaslaşmış tikinti materialları mağazaları, eləcə də vibrasiya, səs-küy çirklənməsi mənbələri olan, istismarı ətraf mühitə və insan sağlamlığına mənfi təsir göstərən digər obyektlər istisna olmaqla) yerləşdirilməsinə yol verilir.

Həmin obyektlərin ümumi sahəsi və hündürlüyü fərdi yaşayış evinin ümumi sahəsindən və hündürlüyündən çox olmamalıdır.

4.9. Evin daxilində və ya ona bitişik tikilən yerləşmələrdə və həyətyanı sahədə sanitariya norma və qaydalarına əsasən insan və ətraf mühit üçün təhlükəli elektromaqnit sahələri yaradan mənbələrin quraşdırılmasına, həmçinin ətraf mühitə zərərli, partlayış-yanğın təhlükəli amillərin təsir mənbəyi olan maddələrin saxlanılmasına yol verilmir.

Qeyd. Evin yaşayış sahələrinin səs-küydən mühafizəsi tələbləri "Ətraf mühitə və insan sağlamlığına mənfi təsir göstərən vibrasiya və səs-küy çirklənmələri normaları"na cavab verməlidir.

4.10. Fərdi yaşayış evinin həyətyanı sahəsində yerləşən yardımçı tikililər arasında məsafə normalaşdırılır.

Kənd yaşayış məntəqələrində və şəhərlərin yaşayış zonasının həyətyanı torpaq sahələri olan fərdi yaşayış evlərinin zonasında yerləşdirilən mal-qara, əhliləşdirilmiş ev heyvanları və quşlar saxlanılan tikililərin (blokların) sayı hər qrup üzrə 30-dan çox olmamalıdır. Yaşayış otaqlarının pəncərələrindən mal-qara, əhliləşdirilmiş ev heyvanları və quşlar saxlanılan tikililərədək (bloklaradək) olan məsafə: 2 tikilidən artıq olmazsa 10 m-dən, 8-dək tikili olarsa 25-dən, 8-30 tikili olarsa 50 m-dən az olmamalıdır. Bloklaşdırılmış tikililərin tikinti sahəsi 800m²-dən çox olmamalıdır.

Qeyd. Normativ hüquqi aktlarla təsdiq edilmiş sanitariya normaları və qaydalarına və yanğın təhlükəsizliyi normalarının tələblərinə riayət edilməklə təsərrüfat tikililərin (o cümlədən mal-qara və quşlar üçün), qarajların, hamam və elektrik, buxar və su ilə qızdırılan istixanaların həyətyanı sahəsi olan fərdi yaşayış evlərinin pəncərəsiz divarına bitişik tikilməsinə yol verilir.

4.11. Fərdi yaşayış evlərində istilik təchizatı, havalandırma, su təchizatı, kanalizasiya, elektrik təchizatı nəzərdə tutulmalıdır.

4.12. Fərdi yaşayış evlərinin layihələndirilməsində yaşayış şəraiti və yaşayış otaqlarının mikroiqlimi üzrə normalaşdırılmış parametrlər, sanitariya-epidemioloji qaydalar nəzərə alınmaqla DÜİST 30494-ə və AzDTN 2.6-1-ə müvafiq təmin edilməlidir.

4.13. Xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin sanitariya-mühafizə zonaları istisna olmaqla, fərdi yaşayış evlərinin tikintisi sərhədlərindən meşə massivlərinin kənarınadək məsafə 15 m-dən az olmamalıdır.

4.14. Fərdi evlərin tikintisi zonalarında ərazinin yaşıllaşdırılması, abadlaşdırılması, mühəndis-kommunikasiya təminatı obyektlərinin və qurğularının, gündəlik istifadə olunan xidmət müəssisələrinin yerləşdirilməsi nəzərdə tutulmalıdır.

4.15. Fərdi yaşayış evləri yerləşən sahələrin sanitariya normaları və qaydalarına, gigiyena və ekoloji normativlərə uyğun olaraq təmizlənməsi, məişət tullantılarının müvəqqəti saxlanması, müntəzəm daşınması və zərərsizləşdirilməsi "Şəhərlər və digər yaşayış məntəqələri ərazisinin sanitariya qaydalarına, gigiyena və ekoloji normativlərə uyğun olaraq təmizlənməsi, məişət tullantılarının müvəqqəti saxlanması, müntəzəm daşınması və zərərsizləşdirilməsi Qaydaları"nın tələbləri nəzərə alınmaqla həyata keçirilməlidir.

4.16. Layihə tapşırığına uyğun olaraq fərdi yaşayış evlərində liftlərin, əlilliyi olan şəxslər üçün nəzərdə tutulmuş evlərdə isə xüsusi qaldırıcı qurğuların quraşdırılmasına yol verilir.

4.17. Əlilliyi olan şəxslər (o cümlədən təkərli oturmaq təyin edilmiş) yaşayan fərdi evlərdə STN 62-yə uyğun münasib həyat və fəaliyyət şəraitinin təmin olunması tövsiyə edilir.

5. Həcmi-planlaşdırma və konstruktiv həllərə aid tələblər

5.1. Fərdi yaşayış evlərində otaqların sahəsinin və həcmnin hesablanması, evin mərtəbəliyinin müəyyən edilməsi "Tikinti obyektinin sahəsinin və həcmnin hesablanması qaydaları"na uyğun olaraq yerinə yetirilir.

Layihələndirilən və yenidən qurulan fərdi evlərin yerləşmələrinin sahələri aşağıdakılardan az olmamaqla qəbul edilməsi tövsiyə edilir:

- ümumi otaqlar (və ya qonaq otağı) - 16 m²;
- yataq otağı – 9 m² (iki nəfərə 12 m², mansardda yerləşdirdikdə - 8 m²);
- təkərli oturmaq təyin edilmiş əlilliyi olan şəxslərin: yataq otağı- 9 m²;
- mətbəx - 9 m²;
- mətbəx-yemək otağında mətbəx zonası - 6 m²;
- hamam otağı - 3,2 m²;
- birləşdirilmiş sanitariya qovşağı - 3,8 m².

Otaq və yerləşmələrin eni aşağıda qeyd olunan ölçülərdən az olmayaraq qəbul edilməlidir:

- yaşayış otaqları - 3,0 m;
- mətbəx - 2,6 m;
- dəhliz - 1,4 m;
- hamam - 1,5 m;
- ayaqyolu - 0,8 m, əl-üz yuyanla olduqda - 1,2 m.

Yaşayış otağının uzunluğunun eninə nisbətən 2 dəfədən çox olmayaraq qəbul edilməsi tövsiyə olunur.

5.2. Fərdi yaşayış evlərində yaşayış otaqlarının, mətbəxin hündürlüyü (döşəmədən tavanadək) 2,7 m-dən az olmayaraq qəbul edilir. Mansarda mərtəbələrinin yüksək hissəsində hündürlüyü (döşəmədən tavanadək) 2,7 m-dən az olmamalıdır.

Dəhlizlərdə və antresol qurulduqda hündürlük (döşəmədən tavanadək) 2,1 m-dən az olmayaraq qəbul edilir.

Fərdi evlər üçün yaşayış otaqlarının və yardımçı sahələrin layihələndirilməsinə tələblər layihə tapşırığına əsasən nəzərdə tutulmalıdır.

5.3. Qrunt əsasların və yükdaşıyan konstruksiyaların layihələndirilməsi və inşası prosesi tikinti və istismar dövründə konstruksiyaların zədələnməsi və dağılması, eləcə də istismar xassələrinin pisləşməsi səbəbindən evin istismarının dayandırılmasına imkan verməməlidir. Damın layihələndirilməsi AzDTN 2.22-1-in tələblərinə əsasən həyata keçirilməlidir.

5.4. Evin qrunnt əsası və konstruksiyaları AzDTN 2.1-1-in tələblərinə görə müvafiq normativ yüklərə və təsirlərə hesablanmalıdır. DÜİST 27751 üzrə evlərin etibarlılığının təmin edilməsi məqsədi ilə layihələndirmədə evin istismar şəraiti, ətraf mühitün təsiri və istifadə olunan materialların xüsusiyyətləri nəzərə alınmalıdır.

Yüklərin əlverişsiz birləşməsini və ya onlara müvafiq qüvvələri nəzərə alan yüklərin normativ qiymətləri, konstruksiyanın əyintilərinin və yerdəyişmələrinin həddi qiymətləri, həmçinin yükə görə etibarlılıq əmsalları AzDTN 2.1-1-in tələblərinə müvafiq qəbul olunmalıdır.

5.5. Fərdi yaşayış evinin birinci mərtəbəsinin döşəmə səviyyəsi ilə torpaq səviyyəsi arasındakı fərqin 0,5 m-dən az olmaması tövsiyə olunur.

5.6. Konstruksiyanın layihələndirilməsində istifadə olunan hesablama metodları onların yükdaşıma qabiliyyətləri və yol verilən deformasiya həddi, müvafiq materiallardan olan konstruksiyalar üçün qüvvədə olan şəhərsalma və tikintiye dair normativ sənədlərin tələblərinə cavab verməlidir.

Evlər işlənmiş ərazilərdə və batan qruntlarda yerləşdirildikdə TNvəQ 2.01.09-un, seysmik rayonlarda layihələndirildikdə isə AzDTN 2.3-1 -in tələbləri nəzərə alınmalıdır. Mürəkkəb geoloji şəraitli ərazilərdə layihələndirildikdə DTN 2.03-02-yə əsasən təhlükəli geoloji proseslərə qarşı mühəndis mühafizə tələbləri nəzərə alınmalıdır.

5.7. Evlərin bünövrələri AzDTN 2.15-1-ə əsasən qruntların fiziki-mexaniki xarakteristikaları, tikinti meydançasında hidrogeoloji rejim xarakteristikaları, həmçinin qruntların bünövrəyə və yeraltı mühəndis şəbəkəsinə münasibətdə qrunnt sularının aqressivlik dərəcəsi nəzərə alınmaqla layihələndirilməlidir.

Bünövrə qrunnt əsasın yol verilən bərabər çökməsini təmin etməlidir. Svay bünövrələr AzDTN 2.15-2-yə müvafiq olaraq layihələndirilməlidir.

5.8. Evin əsas yükdaşıyan konstruksiyaları və elementləri, onları təşkil edən materiallara aid olan inşaat konstruksiyalarına aid normalar (AzDTN 2.16-1; AzDTN 2.17-1; AzDTN 2.18-1; AzDTN 2.19-1) və DÜİST 27751-in tələbləri nəzərə alınmaqla öz xassələrini yol verilən hədlərdə saxlamalıdır.

5.9. Konstruksiya və detalların TN və Q 2.03.11-nin tələbləri nəzərə alınmaqla rütubətliyin, aşağı temperaturun, aqressiv mühitin, bioloji və digər əlverişsiz amillərin mümkün təsirlərinə qarşı korroziyadan mühafizəsi təşkil olunmalıdır.

Zəruri hallarda yağış, qar, qrunnt sularının evin yükdaşıyan və xarici divarlarının daxilinə nüfuz etməsini aradan qaldıran, həmçinin xarici divar konstruksiyalarında yol verilməz miqdarda kondensasiya nəmliyinin yaranmasının qarşısını almaq üçün konstruksiyanın kifayət qədər germetikləşdirilməsi və ya qapalı məkanlarda və ara havalaylarında havalandırmanın qurulması üzrə tədbirlər görülməlidir.

5.10. Yığma elementlərin sonuclarının birləşmələri və laylı konstruksiyalar qrunnt əsasın qeyri-bərabər çökməsindən və digər istismar təsirlərindən yaranan temperatur-nəmlik deformasiyalarına və digər təsirlərə hesablanmalıdır.

Açıq birləşmələrdə istifadə olunan sıxlaşdırıcı və germetikləşdirici materiallar mənfi temperatur və islanma təsirindən elastiklik və adgeziya xassələrini saxlamalı və ultrabənövşəyi şüalara dayanıqlı olmalıdır. Germetika materialları konstruksiyaların qovuşma yerlərində onların mühafizə və mühafizə-dekorativ örtük materialları ilə birləşə bilən olmalıdırlar.

6. Yanğın təhlükəsizliyi tələbləri

6.1. Funksional yanğın təhlükəsinə görə fərdi yaşayış evlərin layihələndirilməsində və tikintisində DTN 2.02.01-ə müvafiq yanğın təhlükəsizliyinin təmin olunması, yanğının yaranmasının qarşısının alınması, alovun qonşu evlərə, tikililərə və binalara yayılmaması, yanğının söndürülməsi və insanların xilas edilməsi məqsədi ilə yanğından mühafizənin şəxsi heyətinin evə maneəsiz daxil olması üzrə tədbirlər nəzərdə tutulmalıdır.

6.2. I, II və III odadavamlılıq dərəcəsi olan fərdi yaşayış evləri üçün mərtəbələrin sayı normallaşdırılmır, IV və V odadavamlılıq dərəcəsi olan fərdi yaşayış evləri üçün mərtəbələrin sayı 2-dən artıq olmamalıdır.

6.3. İki və üç mərtəbəli fərdi evlərdə sakinlərin təxliyəsi hər mərtəbədə pilləkən qəfələri vasitəsilə nəzərdə tutulmalıdır. Yaşayış otaqlarından çıxışın bilavasitə pilləkən qəfəsinə nəzərdə tutulmasına yol verilir.

Pilləkən elementlərinin yanğın təhlükəsi sinfi və odadavamlılıq həddi, həmçinin onun eni və mailliyi tənzimlənmişdir.

6.4. Üçmərtəbəli evlərdə daxili açıq pilləkənlərlə xaricə çıxmaq üçün bir səviyyədə (mərtəbədə) çox olmayaraq qalxmaq və ya düşmək mümkündürsə, onlar təxliyə pilləkənləri kimi qəbul edilir.

Üçmərtəbəli evin üst mərtəbəsindən xaricə çıxmaq üçün iki səviyyə (mərtəbə) aşağı düşmək lazım gələrsə, onda açıq daxili pilləkənlərin yalnız aşağıdakı şərtlərin eyni zamanda təmin olunduğu hallarda təxliyə pilləkəni kimi qəbul edilməsinə yol verilir:

a) yataq otağının döşəmə səviyyəsindən 1,0 m-dən çox olmayan hündürlükdə yerləşən, ən azı bir pəncərəsi olmalıdır;

b) yerləşmənin balkona çıxışı olan dəhlizə və ya hola birbaşa çıxışı olmalıdır;

c) qeyd olunan pəncərə və balkonların yer səviyyəsindən yerləşmə hündürlüyü 7 m-dən çox olmamalıdır.

Üçmərtəbəli evlərin pilləkən qəfəsi qurulduqda onun hüdudlarında giriş vestibülünün və mərtəbələr üzrə holların yerləşdirilməsinə yol verilir. Vestibül və holları tərkibində birləşdirən bu cür pilləkən qəfələrinin örtük və divar konstruksiyalarının DTN 2.02-01-ə müvafiq odadavamlılıq həddi REI 45-dən və konstruktiv yanğın təhlükəsi sinfi K1-dən az olmamalıdır. Pilləkən qəfəsi yuxarıdan işıqlandırıldığı halda divarlarında pəncərələr olmaya bilər. Pilləkənlər ağacdan qurula bilər.

6.5. Fərdi evlərdə təkərli oturmaqdan istifadə edən əlilliyi olan şəxslərin yaşayış otaqlarının birinci mərtəbədə yerləşdirilməsi tövsiyə edilir.

6.6. Üçmərtəbəli fərdi yaşayış evləri DTN 2.02.01-üzrə I, II və III odadavamlılıq dərəcəsi olan binaların konstruksiyalarına olan tələblərə müvafiq olmalıdır. Yükdaşıyan elementlərin odadavamlılıq həddi R 45-dən, mərtəbəarası örtüklərin REI 45-dən, öz yükünü daşıyan xarici divarların E 15-dən, çardaqsız örtük panellərin RE 15-dən, çardaqsız örtüklərin açıq fermalarının, tirlərinin və proqonların R 15-dən az olmamalıdır. Üçmərtəbəli evlərin konstruktiv yanğın təhlükəsi sinfi C2-dən aşağı olmamalıdır. Evdaxili arakəsmələrin və içəridə qoyulmuş mebelin odadavamlılıq həddi tənzimlənmişdir.

6.7. Evlərin inşaat konstruksiyaları yanmanın gizli yayılmasına şərait yaratmamalıdır. Divarlarda, arakəsmələrdə, örtüklərdə və dam örtüklərində DÜİST 30244-ə görə normal yanan (Y3) və (və ya) güclü yanan (Y4) qruplara aid tikinti materiallarından olan elementlərin yaratdığı

və minimal ölçüsü 25 mm-dən çox olan boşluqlar, həmçinin çardağın və mansardın çatılararası boşluqları bütöv diafraqmalarla ölçüləri qorunan yerləşgənin konturu ilə məhdudlaşan sahələrə bölünməlidir. Bütöv diafraqmalar yanma qrupu Y3 və (və ya) Y4 olan materiallardan yerinə yetirilməməlidir.

6.8. Avtomatik yanğınsöndürmə sistemləri qurulduqda və (və ya) yanğınsöndürmə məntəqəsinə yanğın həyəcan siqnalı ötürüldükdə üçmərtəbəli evlər avtonom optik-elektron tüstü yanğın xəbəvericiləri ilə müstəqil və ya digər analoji xarakterli xəbəverici avadanlıqlarla təchiz oluna bilər. Bu halda evin hər mərtəbəsində yanğın mənbəyinin yaranması haqqında vaxtında xəbər ötürmək üçün ən azı bir yanğın xəbəvericisi quraşdırılmalıdır. Tüstü xəbəvericiləri mətbəxdə, həmçinin vanna, duş və ayaqyolu otaqlarında quraşdırılmamalıdır.

6.9. Mərkəzləşdirilmiş istilik təchizatı olmadıqda qaz və ya maye yanacaq ilə işləyən istilik enerji mənbəyi kimi zavodda hazırlanmış avtomatik istilik generatorları tətbiq olunmalıdır. Göstərilən istilik generatorları AzDTN 2.13-1-in, AzDTN 2.12-1-in və AzDTN 2.12-2-nin tələblərinə uyğun olaraq evin havalandırılması olan sahələrində quraşdırılmalıdır. 35 kVt-a qədər gücü olan istilik generatorlarının mətbəxdə quraşdırılmasına yol verilir.

Qaz və ya maye yanacaq ilə işləyən istilik generatorları yerləşən sahələr AzDTN 2.12-1-in təhlükəsizlik tələblərinə cavab verməlidir.

Qaz xətləri bilavasitə mətbəxə və ya istilik generatoru olan sahəyə daxil edilməlidir. Evin daxili qaz xətti AzDTN 2.13-1 üzrə layihələndirilməli və aşağı təzyiqli qaz xətlərinə verilən tələblərə cavab verməlidir.

Mətbəx sobalarının qazla təchizatı üçün mərkəzləşdirilmiş qaz təchizatı olmadıqda evin xaricində, həm də daxilində maye karbohidrogen qazlı qaz balonları qurğularının yerləşdirilməsinə yol verilir. Bu halda iki mərtəbədə çox olmayan evin daxilində qaz balonunun yerləşdirilməsi "Qaz təchizatında mühafizə zonaları və təhlükəsizlik tədbirləri Qaydaları"nın və AzDTN 2.13-1-in tələblərinə uyğun olmalıdır.

6.10. İstilik generatorları, o cümlədən bərk yanacaq ilə işləyən soba və buxarılar (kaminlər), bişirmə tavaları və tüstü bacaları evin yanğın təhlükəsizliyini təmin edən konstruktiv tədbirlər həyata keçirməklə AzDTN 2.12-2 və AzDTN 2.13-1-in tələblərinə müvafiq yerinə yetirilməlidir. İstilik generatorları və zavod istehsalı olan bişirmə pilələri istehsalçı müəssisənin təlimatında olan təhlükəsizlik tələbləri nəzərə alınaraq quraşdırılmalıdır.

Bərk yanacaq anbarının evin birinci, kürsülük mərtəbələrində və ya zirzəmidə yerləşdirilməsinə yol verilir.

6.11. Zavodda istehsal olunan qaz buxarılarından (kaminlərdən) istifadə olunması tövsiyə olunur. Yanma məhsulların xaric edilməsi tüstü bacaları ilə nəzərdə tutulmalıdır. Buxarıların yerləşdirilməsi və onların təhlükəsiz avtomatik qazyandıran qurğular ilə təchizatı, istehsalçı-müəssisənin təlimatında olan tələblərə əməl edilməklə aparılmalıdır.

6.12. Elektrik qurğuları DTN 2.02-01-nin tələblərinə və "Elektrik qurğularının quraşdırılması Qaydası"nın tələblərinə uyğun olmalı və mühafizə açma qurğularla təchiz olunmalıdır. Fərdi yaşayış evində xəbərdar etmə şəbəkəsi qurulduqda "Elektrik qurğularının quraşdırılması Qaydası" rəhbər tutulmalıdır.

İnşaat konstruksiyalarının bilavasitə səthi ilə və ya onların daxilində gizli çəkilən elektrik xətləri yanmayan örtüklə izolyasiya olunmuş kabel və ya naqillərlə yerinə yetirilməlidir. Bu cür naqil və ya kabellərin evin bilavasitə konstruksiyasından (boru şlanqlardan istifadə edilmədən) çəkilməsinə yol verilir.

Buxar saunalarda istifadə olunan elektrik sobalarının avtomatik qoruyucusu və 8 saat fasiləsiz işlədikdən sonra ayırıcı qurğusu olmalıdır.

6.13. Bərpa olunan enerji mənbələrinin avadanlıqları, onların tətbiqi üzrə istehsalçı müəssisənin təlimatlarına uyğun layihələndirilməlidir.

7. Təhlükəsiz istismara aid tələblər

7.1. Fərdi yaşayış evi elə layihələndirilməli, tikilməli və təchiz olunmalıdır ki, hərəkət zamanı onun daxilində və yanında, giriş və çıxışda, həmçinin evdaxili avadanlıqlardan istifadə etdikdə sakinlərin zədələnməsi riskinin qarşısı alınmış olsun.

7.2. Pillekən marşlarının və pandusların mailliyi və eni, pillələrin hündürlüyü və pille çıxıntılarının eni, pillekən meydançalarının eni, pillekənlərə, zirzəmiyə, istismar olunan çardağa keçidlərin hündürlüyü, döşəmə səviyyəsində fərqlilik, həmçinin qapı ölçüləri rahat və təhlükəsiz hərəkətə, mebel və avadanlıqların daşınmasına imkan verməlidir. Pillelərin hündürlüyü müxtəlif olan pillekənlərin tətbiqinə yol verilmir.

7.3. Pillekən, balkon, lociya, terras, dam və digər təhlükəli hündürlük fərqi olan yerlərdə yığılmanın qarşısını almaq üçün mühafizə məhəccərinin hündürlüyü 0,9 m-dən az olmamalıdır. Məhəccər kəsilməz-davamlı olmalı, tutacaq ilə təchiz olunmalı və 0,3 kN/m-dən az olmayan yükə hesablanmalıdır.

7.4. Fərdi yaşayış evinə və həyətyanı sahəyə icazəsiz daxil olmalara qarşı mühafizə tədbirlərinin nəzərdə tutulması tövsiyə edilir.

7.5. Fərdi yaşayış evinin elementlərinin konstruktiv həllərində (o cümlədən boşluqların yerləşdirilməsi, boru xətlərinin çəkilmə yerlərinin kipləşdirmə üsulları, havalandırma boşluqlarının qurulması və istilik izolyasiyasının yerləşməsi və s.) gəmirici və həşəratların evə daxil olmasına qarşı mühafizə tədbirləri nəzərdə tutulmalıdır.

7.6. Fərdi yaşayış evinin mühəndis (qaz, elektrik, su, istilik təchizatı və s) sistemləri layihələndirilərkən və quraşdırılarkən, istifadə olunan avadanlıqları hazırlayan müəssisələrin təlimatlarındakı göstərişlər nəzərə alınmalıdır.

Bununla yanaşı, qızdırıcı avadanlıqların əlçatan hissələrinin və istilik ötürən boru kəmərlərinin səthlərindəki temperatur, əgər insanın onlara toxunmasını məhdudlaşdıran tədbirlər görülməyibsə 70°C -ni və digər hallarda 90°C -ni aşmamalıdır. Digər boru kəmərlərinin və üstü bacalarının səthinin temperaturu 40°C -ni, hava istilik cihazlarının buraxılış deşiyindən 10 sm məsafədə isti havanın temperaturu 70°C -ni, isti su təchizatı sistemində isti suyun temperaturu 60°C -ni aşmamalıdır.

7.7. Seysmik rayonda tikilən evlərdə yerdəyişməsi yanğına və ya partlayışa səbəb ola biləcək aqrekat və cihazlar etibarlı bərkidilməli və AzDTN 2.12-6-ya uyğun olaraq konstruksiyalardan təcrid edilməlidirlər.

8. Sanitariya epidemioloji tələblər

8.1. Fərdi yaşayış evlərində kommunal xidmətləri həyata keçirən avadanlıqlar nəzərdə tutulmalıdır.

8.2. Yeraltı sudaşıyıcı laylardan və ya su hövzələrindən fərdi su təchizatı mənbələrinin nəzərdə tutulmasına yol verilir.

8.3. Fərdi yaşayış evlərində avadanlıqların aşağıdakı mühəndis - kommunikasiya sistemlərinə qoşulması kommunal xidmətləri həyata keçirən paylayıcı təşkilatlar tərəfindən verilmiş texniki şərtlər əsasında yerinə yetirilir:

- "Elektrik qurğularının quraşdırılması Qaydası"na müvafiq elektrik təchizatı sisteminə;
- mərkəzləşdirilmiş və (və ya) mərkəzləşdirilməmiş su təchizatı sisteminə;
- isitmə sisteminə (olduqda);
- qaz təchizatı sisteminə (olduqda).

Mexaniki havalandırma, havanın kondisiyalaşdırılması, rabitə şəbəkəsi və texnoloji həllər layihə tapşırığı üzrə nəzərdə tutulmalıdır.

8.4. Tullantı sularının kənarlaşdırılması üçün fərdi kanalizasiya sistemi nəzərdə tutulmalıdır.

Tullantı suları və bərk tullantılar “Sanitariya-epidemioloji salamatlıq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq ərazini və yeraltı lay sularını çirkləndirmədən kənarlaşdırılmalıdır.

8.5. İsitmə dövründə, müvafiq tikinti rayonlarında xarici havanın hesablaşma parametrləri üzrə evin istilik sistemi və qoruyucu konstruksiyaları, evdə daxili havanın temperaturunun DÜİST 30494 ilə yol verilən hüdudlarda təmin olunmasına hesablanmalıdır. AzDTN 2.12-2-yə əsasən insanların daimi olduğu bütün yerləşmələrdə 20⁰C-dən, mətbəxlərdə (mətbəx-yeməxana və mətbəx-dolablarda) və ayaqyolularda 18⁰C-dən, vanna otaqlarında, duşlarda və sanitariya qovşaqlarında 24⁰C-dən az olmayan temperatur nəzərdə tutulmalıdır.

Evlərdə hava ilə isitmə sistemi qurulduqda bu sistem DÜİST 30494-ə əsasən (temperatur, nisbi rütubətlik və havanın hərəkət sürəti) yerləşmələrdə mikroiqlimin optimal parametrlərinin təmin olunmasına hesablanmalıdır. Havanın kondisiyalaşdırma sistemi qurulduqda optimal parametrlər ilin isti dövründə də təmin olunmalıdır.

8.6. AzDTN 2.12-2-yə müvafiq havalandırma sistemi yerləşmələrdə havanın təmizliyini (keyfiyyətini) və onun müntəzəm daxil olmasını və paylanmasını təmin etməlidir. Havalandırma aşağıdakı kimi həll edilə bilər:

- havalandırma kanalları ilə havanın təbii yolla xaric edilməsi;
- mexaniki yolla havanın daxil edilməsi və xaric edilməsi, o cümlədən hava ilə isitmə sistemi ilə birləşdirilmiş;
- təbii axınla havanın verilməsi və qismən mexaniki yolla havalandırma kanalları vasitəsilə xaric edilməsi üzrə kombinasiya edilmiş.

Havanın xaric edilməsi mətbəxdən, ayaqyoludan, vanna otaqlarından, duşxanalardan, sanitariya qovşaqlarından və ehtiyac olduqda başqa sahələrdə (yerləşmələrdə) də nəzərdə tutulmalıdır.

Tərkibində zərərli maddələr və ya pis qoxu olan hava digər sahələrə, o cümlədən havalandırma kanallarına daxil olmasının qarşısı alınmaqla yerləşmədən birbaşa çölə xaric edilməlidir.

Təbii havalandırmanı təmin etmək üçün yerləşmənin pəncərələr, nəfəslilər, framuqalar (xəfəng) və digər havalandırma deşikləri vasitəsilə küləklənməsi nəzərdə tutulmalıdır.

8.7. Fərdi yaşayış evlərinin havalandırma sisteminin xidmət rejimində minimal məhsuldarlığı, insanların yerləşmələrdə daimi olması şərti ilə, 1 saat ərzində hava həcmi bir dəfədən az olmayaraq dəyişməsinin hesablanması ilə müəyyənləşdirilməlidir. Xidmət rejimində 1 saat ərzində mətbəxdən 60 m³-dən, vanna otağı, ayaqyolu, duşxana və sanitariya qovşağından 25 m³-dən az olmayaraq hava xaric edilməlidir.

Digər yerləşmələrdə, həmçinin bütün havalandırma olan, lakin iş rejimində olmayan yerləşmələrdə 1 saat ərzində havadəyişmə misli otaqların həcmi 0,2 misindən az olmamalıdır.

8.8. Avadanlıq və boru kəmərləri evin inşaat konstruksiyalarına elə bərkidilməlidir ki, konstruksiyanın mümkün yerdəyişmələrində onların funksiyası pozulmasın. Avadanlıq və boru kəmərləri, onların işinə mənfi təsir edə biləcək aşağı temperatura qarşı AzDTN 2.12-6-ya uyğun olaraq izolyasiya olunmalıdır.

8.9. Seysmik təsirlərə, çökməyə və qrunun digər yerdəyişmələrinə, o cümlədən şaxtadan qabarmaya məruz qalan mürəkkəb geoloji şəraitə malik rayonlarda evlərin tikintisi zamanı mühəndis kommunikasiyalarının giriş xətləri əsasında mümkün yerdəyişmələrinin kompensasiyası zərurəti nəzərə alınmaqla yerinə yetirilməlidir.

8.10. Evlərin mühəndis sisteminin cihazlarına və onların birləşmələrinə baxışın keçirilməsi, texniki xidmətin göstərilməsi, təmir edilməsi və dəyişdirilməsi üçün əlçatma mümkünlüyü təmin olunmalıdır.

8.11. Evlərin layihələndirilməsində və tikintisində insanların sağlamlığının və ətraf təbiət mühitinin mühafizəsində sanitariya-epidemioloji tələblərin yerinə yetirilməsini təmin edən tədbirlər nəzərdə tutulmalıdır. Bərk kommunal tullantıların və ictimai təyinatlı sahələrin istismarından tullantıların yığılması və kənarlaşdırılması "Sanitariya-epidemioloji salamatlıq haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu rəhbər tutularaq sanitariya-gigiyenik tələblərə müvafiq təşkil olunmalıdır.

8.12. Mühəndis axtarışların nəticələrinə görə evlərin tikintisi aparılan ərazilərdə qrunտ qazların (radon, metan) ayrılması aşkarlanarsa, həmin qazların yerləşməyə daxil olmasının qarşısını almaq üçün qrunտla təmasda olan döşəmə və zirzəmi divarları izolyasiya edilməli və (və ya) təbii küləklənmə yaratmaq üçün tədbirlər görülməlidir.

8.13. Yerləşmələrin xarici və daxili divar konstruksiyalarının, hava və boru kəmərlərinin səs izolyasiyası xarici səs-küy mənbələrindən, həmçinin mühəndis sistemi avadanlıqlarından yaranan səs təzyiqinin DTN 2.04-03 üzrə yol verilən həddə qədər azaldılmasını təmin etməlidir.

8.14. Evin yerləşmələrində aşağıdakılar nəzərdə tutulmalıdır:

- insolyasiya - şəhərsalma və tikintiyə dair normativ sənədlərin və sanitariya-gigiyena tələblərinə uyğun;

- təbii və süni işıqlanma - DTN 2.04-05-ə və sanitariya-gigiyena tələblərinə uyğun.

İşıq boşluqları sahələrinin yaşayış otaqlarının və mətbəxin döşəmə sahəsinə nisbəti 1:8-dən az olmamalıdır. Mansarda mərtəbələri üçün verilən nisbət 1:10-dan az olmamasına yol verilir.

Yaşayış otaqlarında və mətbəxdə təbii işıqlanma təmin olunmalıdır.

Evin daxilində yerləşdirilmiş ictimai təyinatlı sahələr üçün təbii işıqlanmanın zərurəti TN və Q 2.08.02-ə uyğun olaraq müəyyənləşdirilməlidir.

8.15. Evin xarici divar konstruksiyaları aşağıdakıların təmin edilməsi üçün, xaricdən soyuq havanın daxil olmasının qarşısını alan istilik izolyasiyasına və daxili sahələrdən isə su buxarının diffuziyasına qarşı buxar izolyasiyasına malik olmalıdır:

- konstruksiyaların daxili səthlərində lazım olan temperaturu və yerləşmələrin daxilində rütubətin kondensasiyasının olmamasını;

- konstruksiyalarda rütubətin toplanmasının qarşısının alınmasını.

Daxili havanın hesablaşma temperaturunda daxili hava və xarici divarın konstruksiyasının daxili səthi arasında temperatur fərqi 4°C -ni, birinci mərtəbənin döşəmə konstruksiyası üçün isə 2°C -ni aşmamalıdır. Pəncərələrin konstruktiv elementlərinin daxili səthlərinin temperaturu xarici havanın hesablı temperaturunda 3°C -dən aşağı olmamalıdır.

Evlərin yerləşmələri yağış, qar, qrunտ sularının nüfuz etməsindən və məişət suyunun daxilə sızmalarından mühafizə olunmalıdır.

9. Enerji səmərəliliyi

9.1. Evlər layihələndirildikdə, "Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa və DÜİST 30494-ə uyğun olaraq otaqların mikroikliminin və havasının buraxıla bilən parametrləri və göstəriciləri nəzərə alınmaqla enerji resurslarının səmərəli və qənaətli sərfi təmin edilməlidir.

9.2. Evlərin enerji səmərəliliyi üzrə normalara uyğunluğu inşaat konstruksiyalarının və evin mühəndis sistemlərinin xarakteristikaları üzrə və (və ya) evin isitməsinə enerjinin xüsusi sərfinin kompleks göstəricisinə görə qiymətləndirilməlidir.

9.3. Evin enerji effektivliyinin qiymətləndirilməsi AzDTN 2.12-4-ə müvafiq olaraq əsasən onun inşaat konstruksiyalarının və evlər üçün enerji səmərəliliyi tələblərinə uyğun mühəndis sistemlərinin xarakteristikaları üzrə aşağıdakı şərtləri təmin etməklə həyata keçirilməlidir:

- xarici qoruyucu konstruksiyaların istilikötürməsinin və havakeçirməsinin çevrilmiş müqavimətinin qiymətinin AzDTN 2.12-4 - də göstərilən tələblərdən az olmaması;

- istilik, havalandırma, havanın kondisiyalaşdırılması və isti su təchizatı sistemlərinin əl ilə və ya avtomatik tənzimlənməyə malik olması;

- mərkəzləşdirilmiş enerji resursları təchizatının mühəndis sistemləri istilik və elektrik enerjisinin, soyuq və isti suyun, qazın sərfiyyatını aparan nəzarət ölçü cihazları ilə təmin olunması.

9.4. Evin isitməsinə enerjinin xüsusi sərfinin kompleks göstəricisi üzrə enerji səmərəliliyini qiymətləndirdikdə, yerləşgələrdə mikroiklimin və havanın keyfiyyətinin normalaşmış parametrlərini saxlamaq üçün enerjinin xüsusi sərfinin hesablama qiyməti q , AzDTN 2.12-4-də göstərilən normativ qiyməti q_n^{req} -ni aşmamalıdır.

9.5. İsitməyə istilik enerjisinin xüsusi sərfinin hesabi qiyməti q , isitmə dövründə evin (xarici divar konstruksiyalarından və havalandırma hesabına) istilik itkilərinin cəmi kimi müəyyənləşdirilməlidir. Bu qiymət isidilən sahələrin 1 m²-nə aid edilir və isitmə dövrünün dərəcə-sutka ölçü vahidi üzrə hesablanır.

9.6. Evin səmərəli texniki-iqtisadi xarakteristikalarına nail olunması və isitməyə enerjinin xüsusi sərfinin gələcəkdə azaldılması məqsədilə aşağıdakılar nəzərdə tutulmalıdır:

- yığcamlıq göstəricilərinin yaxşılaşdırılmasını təmin edən həcmi-planlaşdırma həlləri;

- soyuq küləyin üstün istiqamətləri və günəş radiasiya selini nəzərə almaqla evin və onun sahələrinin rəşional istiqamətlənməsi;

- faydalı iş əmsalını artırmaqla səmərəli mühəndis avadanlıqlarının tətbiqi;

- enerji qoruyan süni işıqlandırma mənbələrinin tətbiqi;

- kənarlaşdırılan hava və tullantı sularının istiliyindən, bərpa olunan enerji mənbələrindən (günəş, külək) istifadə edilməsi.

Əgər görülmüş tədbirlərin nəticəsində xarici divar konstruksiyaların istilikötürmə müqavimətinin AzDTN 2.12-4 üzrə tələb olunan qiymətindən kiçik qiymətlərdə bu Normaların 9.4-cü bəndindəki şərtlərə riayət edilməsi təmin edilirsə, onda AzDTN 2.12-4-ün tələbləri ilə müqayisədə divarın istilikötürmə müqavimətinin göstəricilərinin azaldılmasına yol verilir.

9.7. Fərdi yaşayış evlərinin mühəndis təminatı işlənərkən bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə olunması üçün avadanlıqlarının qurulmasına yol verilir.

MÜNDƏRİCAT

1. Tətbiq sahəsi	1
2. Normativ istinadlar	1
3. Əsas anlayışlar	2
4. Ümumi müddəalar	3
5. Həcmi-planlaşdırma və konstruktiv həllərə aid tələblər	5
6. Yanğın təhlükəsizliyi tələbləri	7
7. Təhlükəsiz istismara aid tələblər	9
8. Sanitariya epidemioloji tələblər.....	9
9. Enerji səmərəliliyi	11